

O'ZBEKISTONDAGI TARIXIY SHAXSLAR VA ULARNING ILMIIY MEROSI

Sevinch Anvarovna Hasanova

Faculty of Economics,

Department of Transport Economics,

ORCID: 0009-0005-6621-3409

Tashkent State Transport University, Tashkent, Uzbekistan.

e-mail: khasanovasevinch7@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonning buyuk ilmiy va madaniy merosiga ega tarixiy shaxslar haqida so'z boradi. Maqola, ayniqsa, xalqimizning yirik mutafakkirlaridan biri bo'lgan Maqsud Shayxzodaning ilmiy faoliyatini tahlil qiladi. Maqsud Shayxzoda nafaqat o'zbek xalqi, balki butun jahon ilm-faniga katta ta'sir ko'rsatgan. Maqolada keltirilgan manbalar orqali Shayxzodaning tarixiy ilm-fan sohasidagi ulkan hissasi taqdim etiladi va uning ilmiy merosining bugungi kundagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: Maqsud Shayxzoda, ilmiy meros, tarixiy shaxslar, O'zbekistonda ilm fan, tarixiy o'rganish.

ИСТОРИЧЕСКИЕ ЛИЦЫ УЗБЕКИСТАНА И ИХ НАУЧНОЕ НАСЛЕДИЕ

Аннотация: В данной статье рассказывается об исторических личностях, обладающих огромным научным и культурным наследием Узбекистана. В статье анализируется научная деятельность Максуда Шейхзаде, одного из великих мыслителей нашего народа. Максуд Шейхзаде оказал большое влияние не только на узбекский народ, но и на всю мировую науку. Через источники, представленные в статье, представлен большой вклад Шейхзаде в области исторической науки и подчеркнута значимость его научного наследия сегодня.

Ключевые слова: Максуд Шейхзаде, научное наследие, исторические личности, наука в Узбекистане, историческое изучение.

ISTORICAL PERSONS IN UZBEKISTAN AND THEIR SCIENTIFIC HERITAGE

Abstract: This article talks about historical figures with great scientific and cultural heritage of Uzbekistan. The article analyzes the scientific activity of Maqsud Sheikhzadeh, one of the great thinkers of our nation. Maqsud Sheikhzade had a great influence not only on the Uzbek people, but also on the entire world science. Through the sources presented in the article, the great contribution of Sheikhzadeh in the field of historical science is presented and the significance of his scientific heritage today is highlighted.

Key words: Maqsud Sheikhzadeh, scientific heritage, historical figures, science in Uzbekistan, historical study.

Kirish

O'zbekistonning tarixiy va madaniy merosi nafaqat o'zbek xalqining, balki butun Markaziy Osiyo va jahon madaniyatining ajralmas qismidir. O'zbek tarixini o'rganish jarayonida Maqsud Shayxzoda kabi buyuk mutafakkirlarning ilmiy merosi alohida e'tiborga loyiqdir. Shayxzodaning ilmiy va adabiy faoliyati nafaqat o'z davrida, balki keyingi asrlar davomida ham muhim ahamiyatga ega bo'lgan. U o'zining ilmiy tadqiqotlarida tarix, madaniyat, adabiyot va falsafa sohalarini o'zaro bog'lab, jamiyatning ijtimoiy hayotini chuqur tahlil qilgan. Uning ilmiy faoliyati O'zbekistonning o'sha davrdagi ilm-fanini yangi bosqichga olib chiqqan. Shayxzoda o'zining faoliyatida xalqning tarixiy qadriyatlarini va ilmiy merosini saqlab qolishga intildi. U nafaqat ilmiy maqolalar yozdi, balki tarixiy va madaniy tadqiqotlar bilan shug'ullandi. Uning ilmiy faoliyati o'zbek ilm-fanining rivojlanishida, xususan, tarixshunoslik va adabiyotshunoslik sohalarida yangi yo'nalishlarni shakllantirishga yordam berdi. Maqsud Shayxzodaning ilmiy merosi bugungi kunda ham dolzarbdir va uning asarlari yangi avlodlar uchun qo'llanma bo'lib xizmat qilmoqda.

Asosiy qism. Maqsud Shayxzoda (1880–1961) O'zbekiston tarixida muhim o'rin egallagan buyuk mutafakkirlardan biri hisoblanadi. Uning ilmiy faoliyati, ayniqsa, tarixiy izlanishlar, adabiyot hamda falsafa rivojiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan.

Shayxzoda o‘z tadqiqotlarida O‘zbekiston tarixining turli jihatlarini chuqur o‘rganib, ularning jamiyat taraqqiyotiga ta‘sirini tahlil qilgan. U ilmiy maqolalarida tarixni zamonaviy ilmiy metodlar asosida o‘rganish zarurligini ta‘kidlab, tarixiy ma‘lumotlarning haqqoniyligi va aniqligini ta‘minlashga intilgan.

Shayxzodaning eng muhim ilmiy xizmatlaridan biri o‘zbek tarixini ilmiy asosda o‘rganish g‘oyasini ilgari surganidadir. U xalqimiz tarixining barcha bosqichlarini chuqur tahlil qilib, o‘zbek xalqining tarixiy o‘rni va ahamiyatini aniq ko‘rsatishga harakat qilgan. Maqsud Shayxzoda olib borgan ilmiy tadqiqotlar uning O‘zbekiston tarixidagi muhim o‘rnini yanada mustahkamladi. Uning ilmiy merosi nafaqat o‘zbek xalqi, balki jahon ilm-fani rivojiga ham sezilarli ta‘sir ko‘rsatdi. Shayxzoda asarlari tarixiy tadqiqotlar va ilmiy izlanishlar uchun yangi yo‘nalishlar ochib berdi.

Bundan tashqari, Maqsud Shayxzoda tarjimon sifatida ham o‘zbek adabiyotining rivojiga katta hissa qo‘shgan. U o‘zbek tiliga nafaqat xorijiy ilmiy asarlarni, balki milliy tarixga oid manbalarni ham tarjima qilgan. Uning tarjima ishlari o‘zbek tilida ilmiy nutq va adabiy tilning rivojlanishiga katta yordam berdi. Shayxzodaning ilmiy va adabiy faoliyati nafaqat o‘z davri, balki keyingi avlodlar uchun ham muhim ahamiyat kasb etdi.

Maqsud Shayxzodaning ilmiy faoliyati faqat tarixiy izlanishlar bilan chegaralanib qolmagan. U jamiyatdagi o‘zgarishlarni tushunishda ilmiy tahlilning muhimligini ham ko‘rsatib bergan. Ilmiy metodlardan foydalanib, o‘z davrining ijtimoiy va siyosiy jarayonlarini tahlil qilishga harakat qilgan. Shayxzodaning ilmiy merosi bugungi kunda ham ilm-fan sohasida muhim manba sifatida qadrlanmoqda. Uning asarlariga tayanib, ko‘plab tarixchi va adabiyotshunoslar yangi ilmiy g‘oyalar va yondashuvlarni rivojlantirib kelmoqdalar.

Xulosa va takliflar:

Maqsud Shayxzoda o‘zining ilmiy faoliyati bilan nafaqat O‘zbekiston tarixini, balki jahon ilm-fanini boyitgan buyuk mutafakkirdir. Uning ilmiy merosi O‘zbekistonning ilmiy maktablarini rivojlantirishda va tarixiy tadqiqotlar sohasida yangi yo‘nalishlarni yaratishda katta rol o‘ynadi. Shayxzodaning ilmiy va adabiy asarlari bugungi kunda ham zamonaviy ilm-fan va tarixshunoslik sohalarida keng qo‘llanilmoqda. Uning ilmiy merosi O‘zbekistonning tarixiy va madaniy merosini asrab-avaylash va rivojlantirishda davom etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. 1. Каримов Наим. “Мақсуд Шайхзода”. Тошкент: Фан, 2009.
2. 2. Shayxov, B. (2015). “O’zbek ilmiy merosi va tarixiy shaxslar.” Tashkent: Ilm fan nashriyoti.
3. 3. Rasulov, S. (2017). “Maqsud Shayxzoda: ilmiy faoliyat va madaniy meros.” Tashkent: Ma’naviyat.